

Atvasinātas publiskās personas „Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts” vadības ziņojums par 2010. gadu

Atvasināta publiskā persona „Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts” darbojas saskaņā ar nolikumu, kas apstiprināts kā institūta saistošie noteikumi Nr.1/2007 no 30.01.2007. Institūtu pārvalda zinātniskā padome (padomes priekšsēdētājs Dr.chem. Gunārs Bremanis, zinātniskā sekretāre Mg.lauks. Solveiga Maļeckā) un tās ievēlēts direktors (no 26.02.2007. - Dr.agr. Sanita Zute).

Zemkopības ministrijā apstiprināti (28.05.2008.) Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūta darbības un attīstības stratēģija 2008. – 2011. gadam. Tajā ir teikts, ka institūta **misija** ir radīt un nodot sabiedrībai jaunas zināšanas un inovatīvas tehnoloģijas graudkopības, sēklkopības un citās laukkopības jomās, lai sekmētu Latvijas lauksaimniecības ilgtspējīgu attīstību un konkurētspējas paaugstināšanu. Institūts izpilda šādas **funkcijas**:

- veido jaunas Latvijas agrovidei un ražotāju prasībām piemērotas graudaugu šķirnes, veic šo šķirņu uzturēšanu un sēklu pavairošanu;
- nodrošina graudaugu ģenētisko resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu;
- veic zinātniskos pētījumus, izstrādā ieteikumus par ilgtspējīgām, vidi saudzējošām, noteiktam izmantošanas veidam piemērotām laukaugu audzēšanas tehnoloģijām;
- nodrošina zinātnisko pamatojumu un neatkarīgu ekspertīzi graudkopības un sēklkopības nozaru attīstībai un darbības nodrošināšanai;
- veicina zinātnes, izglītības un prakses integrētu attīstību graudkopībā, sēklkopībā un citās lauksaimniecības nozarēs.

Saskaņā ar iepriekš teikto, institūta darbība tiek organizēta trīs galvenajos darbības virzienos:

1. Zinātniskā darbība graudkopības un sēklkopības jomā, ekspertīzes un zinātniskā pamatojuma nodrošināšana šo nozaru attīstības politikas izstrādei un īstenošanai

Darbības virziena mērķis: nodrošināt informāciju rekomendāciju un ieteikumu izstrādei par patērētāja vajadzībām atbilstošas kvalitātes graudaugu produktu ieguves iespējām, videi nekaitīgu un ekonomiski pamatotu graudaugu audzēšanas paņēmienu ieviešanu

Darbības virziens tiks īstenots: izpildot pētījuma projektu un līgumdarbus laboratoriju, un lauka izmēģinājumos, ievērojot dažādu saimniekošanas sistēmu īpatnības.

Šī virziena ietvaros 2010. gadā sadarbībā ar LLU turpināta LZP grantu projekta „**Augsnes bioloģiskās aktivitātes izmaiņas graudaugu sējumos dažādās lauksaimniecības saimniekošanas sistēmās**” (projekta vad. Dr.biol. V. Šteinberga) īstenošana. Projekta uzdevums noskaidrot augsnes bioloģiskās aktivitātes izmaiņas augu sekā audzējot graudaugus pēc dažādiem zaļmēslojuma augiem.

Institūts turpināja piedalīties Zemkopības ministrijas atbalstīto pielietojamā zinātnes projektu „**Minerālmēslu maksimālo normu noteikšana kultūraugiem**” (projekta vadītājs Dr.agr. A.Ruža un vadošā institūcija LLU) un „**Kultūraugu kaitīgo organismu izplatības, postīguma un attīstības ciklu pētījumi kaitīgumu sliekšņu izstrādāšanai integrētajā augu aizsardzībā**” (projekta vadītāja Dr.agr. B.Bankina vadošā institūcija LLU) .

2010. gadā pabeigti divi tirgus orientētie pētījumi: **TOP 07-06 „Mildronāta ražošanas atsāļņa un kvaterīna lietošanas iespēju pārbaude rapša audzēšanā”** sadarbībā ar A/S Grindeks (projekt vadītājs Dr.chem. Gunārs Bremanis) un **TOP 07-14 „Plēkšņu**

satura un citu pārtikas produktu ražošanai svarīgu graudu kvalitātes rādītāju uzlabošanas iespējas Latvijā audzētām auzām” sadarbībā ar A/S Rīgas dzirnavnieks (vadītāja Dr.agr. Sanita Zute).

Gada sākumā tika sagatavoti divi projektu pieteikumi Eiropas Reģionālās attīstības fonda darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” 2.1. prioritātes „Zinātne un inovācijas” 2.1.1. pasākuma „Zinātne, pētniecība un attīstība” 2.1.1.1. aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” līdzfinansēto projektu konkursā. Abi pieteiktie projekti tika atbalstīti un gada nogalē tika noslēgti līgumi ar Valsts izglītības attīstības aģentūru par šo projektu realizāciju:

1) Nr. 2010/0313/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/082 **„Organiskas izcelsmes produktu izvilcumi un to ietekmes izpēte augkopībā”**

Projekta mērķis: Izpētīt sešus organiskas izcelsmes produktu izvilcumus, dot bioķīmisko un mikrobioloģisko raksturojumu un novērtēt to ietekmi uz laukaugu un dārzena ražas veidošanos, paplašinot kūdras un slieku biohumusa pielietošanas iespējas. Projektu īsteno Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības Universitāti un SIA Zinātniski pētnieciskā ražošanas firma „Intellectual resources” no 2011. janvāra līdz 2013.g. jūnijam. Projekta kopējās izmaksas 111133 Ls

2) Nr.2010/0273/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/083 **„Vietējās izcelsmes graudaugu sugu potenciāla izvērtēšana un šķirņu iegūšana izmantošanai īpašas diētiskas pārtikas produktu ieguvē”**

Projekta mērķis: Latvijā audzētu graudaugu sugu selekcijas materiāla potenciāla izvērtēšana pēc to saimnieciskajiem un bioķīmiskajiem rādītājiem jaunu šķirņu ieguvei īpašas diētas pārtikas produktu ražošanai hronisku slimību prevencijai.

Projektu īsteno Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts sadarbībā ar Latvijas Universitāti no 2010. gada aprīļa līdz 2013.gada martam. Projekta kopējās izmaksas 207784 Ls

Jau otro gadu tiek turpināta starptautiska sadarbības projekta īstenošanas **„Improving the baking quality of barley; barley bread as a novel functional food”**. Šo projektu institūts realizē sadarbībā ar Arhusas universitātes Flakjebjerg Zinātnes centru, projekta vadītāja Ph D E. Vincze, koordinators institūtā Mg.lauks. Māra Bleidere. Projektu finansē Dānijas Zinātnes padome. Projekta ietvaros Latvijas apstākļos tiek iekārtoti lauka izmēģinājumi Eiropas miežu šķirnēm un Latvijā veidotām selekcijas līnijām ar augstu proteīna saturu un pētīta sēra mēslojuma ietekme uz šī rādītāja uzlabošanu, lai iegūtos graudus miežu maizes pagatavošanai.

Sadarbībā Valsts Augu aizsardzības dienestu veikti SĪN testa izmēģinājumi bioloģiskajā lauksaimniecībā daudzgadīgām zālēm, kartupeļiem un griķiem (atbildīgā pētniece Mg.lauks Inga Jansone).

Bez iepriekš minētā 2010. gadā institūtā tika realizēti septiņi **lūgumpētījumi** pēc dažādu uzņēmumu pasūtījuma. Lai arī šie pētījumi ir nelieli un vērsti uz konkrētu tehnoloģiju pielietošanas efektivitāti, šī sadarbība ar komersantiem ir pozitīvi vērtējama un arī turpmāk atbalstāma.

Projektu rezultāti prezentēti divās starptautiskās konferencēs, sagatavotas un izdotas 3 zinātniskās un 8 populārzinātniskās publikācijās.

Kopumā šī virziena realizācijai projekti saņēmuši Ls 64 286 finansējumu. Par virziena realizāciju atbildīgā struktūrvienība – Agroekoloģisko pētījumu nodaļa (vadītāja pētniece Mg.lauks. Inga Jansone).

Institūta zinātnieki piedalījušies kā eksperti divās ZM organizētās darba grupās MK noteikumu sagatavošanai par sēklkopības jautājumiem, kā arī darbojas kā pastāvīgi eksperti Nacionālās augu šķirņu padomes Labību ekspertu grupā un Lauksaimniecības augu un dzīvnieku ģenētisko resursu padomes ekspertu grupā.

2. Graudaugu šķirņu veidošana, uzturēšana un sēklu pavairošana dažādu lauksaimniecības sistēmu vajadzībām

Darbības virziena mērķis – piedāvāt Latvijas agrovidei, audzētāju, pārstrādātāju prasībām piemērotas kviešu, miežu un auzu šķirnes un to augstāko kategoriju sēklu drošu un tautsaimniecībai noderīgu produktu ražošanai.

Darbības virziens tiks īstenots: sagatavojot un realizējot valsts un starptautiskās pētījumu programmas, piedaloties sadarbības līgumu izpildē, ieviešot jaunas un pilnveidojot esošās selekcijas metodes; nodrošinot radīto šķirņu pieejamību dažādu saimniekošanas sistēmu sēklaudzētājiem.

Šajā virzienā tiek turpināts selekcijas darbs ziema un vasaras kviešiem, miežiem un auzām, kā arī veikta jau izveidoto šķirņu uzturošā selekcija un sēklu pavairošana. 2009. Gadā noslēdzās darbs Latvijas Zinātnes padomes finansētajā zinātniskās sadarbības projektā Nr. 06.0037.1.2 „Konkurētspējīgu laukaugu kultūru šķirņu veidošana un uzturošā selekcija, izmantojot tradicionālās un biotehnoloģijas metodes” (vadītāja Dr.agr. Sanita Zute) un tika sagatavots jauns sadarbības projekts „**Pret biotiskiem un abiotiskiem stresiem izturīgu šķirņu veidošana Latvijas tautsaimniecībā nozīmīgām lauksaimniecības augu sugām**”, kurš diemžēl projektu konkursā netika atbalstīts. Tā kā selekcijas darbs nav „iesaldējams”, līdz situācijas atrisināšanai institūts uzņēmās iespēju robežās finansēt kviešu, miežu un auzu selekcijas darbu no institūta pamatdarbības ieņēmumiem. Ekonomiskās krīzes iespaidā ievērojami tika samazināts arī ZM atbalsts graudaugu ģenētisko resursu uzturēšanai un izpētei un pilnībā pārtraukta izlases sēklas kvalitātes uzlabošanas atbalsts pasākumu finansēšana (salīdzinot - 2009. – gadā 27100 Ls, 2010 – 1760 Ls). Šajā gadā no valsts tiek atbalstīta avs testa veikšanai nepieciešamo etalonsšķirņu uzturēšana - -kopā 281 vienība. Līdz ar to institūtā izveidoto 14 šķirņu sākotnējā sēklkopībā – izlases sēklas sagatavošana šobrīd pilnībā tiek finansēta no šķirņu autoratlīdzību maksājumiem un pirmsbāzes sēklas realizācijas ieņēmumiem.

Pētījumi kas tiek veikti graudaugu selekcijas un sēklkopības jomā turpinājās sadarbībā ar Priekuļu laukaugu selekcijas institūtu un Latvijas Ģēnu banku realizēts Latvijas Zinātnes padomes finansēts zinātniskās sadarbības projekts Nr. 08.2125 „**Molekulāro marķieru tehnoloģiju pielietošana sākotnējā sēklaudzēšanā**” (vadītājs Dr.agr. Arta Kronberga, apakšprojektu vadītāja Dr.agr. Sanita Zute). Šis projekts šajā gadā tika pabeigts un tā rezultātā tika novērtēta biotehnoloģijas metožu pielietošanas efektivitāte ziemas kviešiem, auzām un miežiem, kopā 6 šķirnēm un perspektīvajām līnijām. Lai arī šo metožu pielietošana negarantē šķirņu 100% viendabīguma panākšanu, atlases rezultātā izdevās izveidot genotipiski viendabīgāku šķirnēm un līnijām raksturīgo genotipu kopumu.

2010. gadā pilnībā uzsākta ESF aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” līdzfinansēta projekta Nr. 2009/0218/1DP/1.1.1.2.0/09/APIA/VIAA/099 „**Videi draudzīgu un ilgtspējīgu laukaugu šķirņu selekcijas tehnoloģiju izstrāde, pilnveidošana un ieviešana praksē**” (projekta vadītāja Dr.agr. L. Legzdīņa, vadošais institūts Valsts Priekuļu LSI) realizāciju. Projekta ietvaros tiek veikta dažādu selekcijas metožu pielāgošana laukaugu selekcijai bioloģiskās saimniekošanas vajadzībām. Stendē iekārtoti ziemas kviešu, auzu un miežu selekcijas materiāla novērtēšanas audzētāvas, kā arī ekoloģiskā faktora novērtēšanai kartupeļu, rudzu, tritikāles šķirņu salīdzināšanas izmēģinājumi.

Šajā gadā tika turpināta sadarbība ar Boreal Ltd (Somija) projekta „**Germplasm evaluation agreement. Test of the agronomic performance of Boreale's breeding materials in field trials in Latvia climatic conditions**” (atbildīgā par projekta realizāciju Dr.agr. Māra Bleidere) Projekta mērķis novērtēt Somijā veidoto kviešu un miežu selekcijas materiāla Baltijas jūras reģiona apstākļos, īpašu vērību veltot slimību izturībai, veldres noturībai u.c. pazīmēm.

Par šo projektu realizāciju atbildīga Selekcijas nodaļa (vadītāja Mg.lauks. Vija Strazdiņa).

2010. gadā Latvijas augu šķirņu katalogā bija reģistrētas 14 Stendē izveidotās kviešu, miežu, auzu un sarkanā āboliņa šķirnes. Selekcionāru pienākums ir veikt šo **šķirņu uzturošo selekciju un sākotnējo sēklkopību**. Audzētājiem pavasarī tika piedāvātas šādas šķirnes: mieži “Abava”, “Rasa”, “Sencis”, “Ansis”, “Druvis” ‘Kristaps’, auzas “Laima”, “Arta” un „Stendes Dārta”, sarkanais āboliņš “Dižstende”. Iegūti pozitīvi AVS testa rezultāti, pabeigts SĪN tests un reģistrācijai sagatavota jauna vasaras kviešu šķirne ‘Robijs’ (‘DH - 3’), kas iegūtā ar biotehnoloģijas metodēm (putekšņu kultūras). Jaunās miežu šķirnes ‘Austris’ pirmsbāzes sēklas pirmo gadu realizētas zemnieku saimniecībām. Vasaras kviešu šķirne ‘Uffo’ un ziemas kviešu šķirnei ‘Fredis’ aizsargātas un iekļautas Igaunijas Augu šķirņu katalogā un tās pārstāvim Igaunijā realizētas 20 t vasaras kviešu un 10 t ziemas kviešu sēklas.

Kopumā 2010. gadā institūtā sagatavoja 204 t graudaugu sēklas, 3.5 t zālaugu sēklas un 85 t kartupeļu sēklas., t.sk., izlases sēklas graudaugiem - 16, sarkanajam āboliņam – 0.6 Šajā gadā noslēgti jauni 27 licences līgumi ar lauksaimniekiem par institūta šķirņu izmantošanas tiesībām sēklu pavairošanai. Par sēklkopības darbu izpildi atbildīga Sēklkopības nodaļa.

Kopumā šī virziena realizācijai projektu ieņēmumi sastādīja Ls 28 477 Ls, ienākumi no šķirņu autortiesību realizācijas - 11 068 Ls, ieņēmumi no pirmsbāzes sēklas realizācijas 47 770 Ls. Par virziena realizāciju atbildīgās struktūrvienības – Selekcijas pētījumu nodaļa (vadītāja Mg.lauks. Vija Strazdiņa) un Sēklkopības nodaļa (vadītāja Mg.lauks. Lidija Vojevoda).

3. Zinātnes, izglītības un prakses integrētas attīstības veicināšana graudkopībā, sēklkopībā un citās lauksaimniecības jomās.

Darbības virziena mērķis : pētījumu rezultātā gūtās pieredzes un zināšanu nodošana sabiedrībai, sekmējot zinātnes, izglītības un ražošanas sadarbību.

Darbības virziens tiks īstenots: iesaistot zinātniekus un institūta speciālistus dažādās valsts un citu institūciju organizētās darba grupās kā ekspertus, piedaloties un organizējot dažāda līmeņa zinātniskās un praktiskās konferences, seminārus; izdodot informatīvus un zinātniskus materiālus; publicējot rezultātus starptautiskos un vietējos nozaru izdevumos; piedaloties lauksaimnieku, konsultantu, studentu un citu interesentu tālākā izglītošanā.

Kopumā 2010. gadā akadēmiskos amatos ir ievēlēti un strādāja pieci vadošie pētnieki, astoņi pētnieki un viens asistents. Pētniece un miežu selekcionāre Māra Bleidere, aizstāvot promocijas darbu “Graudu kvalitāte kā kritēriji vasaras miežu šķirņu selekcijā” (darba zinātniskā vadītāja: LLU LF prof., Dr. agr. Zinta Gaile) ieguva doktora grādu un tika ievēlēta par vadošo pētnieci Selekcijas nodaļā. Studijas LLU Doktorantūras programmā uzsāka Mg. lauks. Inga Jansone un Mg.lauks. Lidija Vojevoda.

Kopumā zinātnieki ir piedalījušies un prezentējuši savu zinātnisko darbu 4 starptautiskās konferencēs, kas visas notikušas Latvijā un Igaunijā . Sagatavotas 7 zinātniskās publikācijas, 3 konferenču tēžu raksti, 26 populārzinātniskās publikācijas izdevumos lauksaimniekiem. Zinātnieki ir piedalījušies dažādu institūciju organizētos pasākumos un nolasījuši 14 lekcijas lauksaimniekiem, konsultantiem un studentiem, organizēti divi semināri - seminārs - projektu prezentācijas Stende un Lauku dienas Stendē.

2010. gadā jau sesto reizi tika organizēts agr. J. Lielmaņa prēmijas pasniegšanas pasākums (Rīgā, LZA 22.10.2010.). Par vienu no prēmijas laureātiem tika arī Ilggadīgā kviešu selekcionāre Mg. lauks . Vija Strazdiņa, kas kviešu selekcijai veltījusi 40 darba gadus. Viņa ir sagatavojusi arī kviešu selekcijas vēstures apkopojumu, kas 2010. Gadā

tikai publicēts Londonā izdotā krājumā „Pasaules kviešu vēsture”, bet šī materiāla latviskā vērsija sagatavotā kā izdevums „A.Pelēča lasītavā”.

Institūts ir kolektīvais biedrs Latvijas sēklaudzētāju asociācijā un Latvijas bioloģiskās lauksaimniecības apvienībā un aktīvi piedalās šo organizāciju darbībā.

Vasaras periodā Institūta bāzi kā ražošanas prakses vietu izmantoja viens Kandavas lauksaimniecības skolas audzēkņi. Vienas dienas izbraukuma praksēs Stendē pabija ap 60 Kandavas lauksaimniecības skolas audzēkņu un ap 40 LLU Lauksaimniecības fakultātes studentu.

Infrastrukturā nodrošināšana zinātniskai darbībai.

Institūta darbības nodrošināšanai un atbilstoši zinātniskā darba kvalitātes vērtējumam 2010. gadā tika piešķirts bāzes finansējums Ls 68 347 Ls, no kura lielākā daļa izlietota zinātnisko darbinieku algu nodrošināšanai.

Graudu kvalitātes un agroķīmijas laboratorija turpināts darbs kvalitātes sistēmas uzturēšanai un 2010 gada pavasarī veikta laboratorijas pārkreditācija, kas ļauj turpināt laboratorijai izsniegt pasūtītājiem sertifikātu graudu fizikālās un ķīmiskās testēšanas jomā.

Institūtam valdījumā nodotā **nekustāmā īpašumu apsaimniekošanā** 2010.gada nebija izmaiņu. Institūta pārziņā ir 205.3 ha valstij piederošas lauksaimniecībā izmantojamās zemes, t.sk., 18.3 ha sertificēti kā bioloģiskās lauksaimniecības zemes. Atbilstoši iepriekš noslēgtajiem zemes nomas līgumiem, vēl papildus tiek apsaimniekoti 27.1 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Ierobežotā finansējuma dēļ 2010. gadā meliorācijas sistēmu renovācijā ieguldīti vien 1000 Ls, lai arī šo pasākumu vajadzība vairākos zemes nogabalos (īpaši pēdējos gados atgūtajos) ir aktuāla. Tāpat ekonomisku apsvērumu dēļ šajā gadā nav veikti nopietni ieguldījumi institūta materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanā. Atbildīgā struktūrvienība par šī virziena realizāciju ir Administrācija (atbildīgais direktora vietnieks inženiertehniskos jautājumos Jānis Mucenieks).

Cita informācija. 2010. gadā Valsts kontrole veica likumības revīzija „Zemkopības ministrijas zinātnisko institūciju darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām un nozares zinātnisko institūciju iespējamā optimizācija”. Revīzijas ziņojumā konstatētās vairākas nepilnības nav uzskatāmas, tomēr kopumā ziņojums uzskatāms par pozitīvu. Valsts kontroles ieteikumi VSGSI galvenokārt skar nepieciešamību pilnveidot darba samaksas sistēmu, saskaņojot iekšējos normatīvo aktu ar ārējiem, ieviešot visiem darbiniekiem vienotu darba samaksas sistēmu (darbinieku vērtēšanu) un publiskojojot institūta darba samaksas sistēmu mājas lapā. Tā kā 2010. gadā stājās spēkā vairāki likumdošanas akti, kas skar darba samaksas kārtību valsts iestādēs, šo dokumentu pielāgošana institūta darba samaksas sistēmā ir uzsākta no 2011. gadu.

Par plāniem nākotnē.

2011. gadā institūta zinātnieki turpinās piecus iepriekš iesāktos projektus un uzsākt jaunu ERAF līdzfinansētu projektu **„Organiskas izcelsmes produktu izvilcumi un to ietekmes izpēte augkopībā”**. Turpināsies ar divu starptautisko projektu īstenošana. Sadarbībā ar ZM tiek gatavotas iestrādnes jaunu projektu piesaistei selekcijas darba finansēšanai. Tomēr ik viena starptautiskā un ES fondu projektu piesaiste ir rūpīgi apsverams jautājums, jo lielākā daļa projektu prasa līdzfinansējumu vai priekšapmaksu, kas šajā saspringtajā situācijā ir grūti ieplānojama no institūta budžeta.

Pēdējos gados zinātnieku kolektīvs ir papildinājies ar labiem, darboties gribošiem speciālistiem, kas ir veiksmīgi beiguši LLU maģistratūras, doktorantūras programmas. 2011. gadā kolektīvs trīs institūta darbinieki gatavojas beigt studijas bakalauru programmā laukkopībā. Par spīti finansiālajiem ierobežojumiem institūts arī turpmāk

par sev svarīgu uzdevu uzskata jauno zinātnieku un speciālistu atbalstīšanu, lai iesāktais studiju process un zinātnisko darbu izstrāde tiktu pabeigta.

Liels izaicinājums un vienlaicīgi iespēja ir dota VSGSI, saņemot uzaicinājumu piedalīties **Valsts nozīmes pētniecības centra Lauksaimniecības resursu izmantošanā un pārtikas tehnoloģijās** izveidē. Jau 2010. gadā ir nopietni strādāts pie šī centra telpiski teritoriālās stratēģijas izstrādes, mēģinot definēt gan kopīgi veicamo, gan katras centrā iekļautās institūcijas vietu un uzdevumus. Šī centra izveidošana dod cerības ne tikai VSGSI piedalīties kopēju pētījumu projektu realizācijā, bet arī piesaistīti ERAF līdzekļus institūta infrastruktūras modernizēšanā. Saskaņā ar VSGSI darbības stratēģiju šī projekta ietvaros plānots investēt institūta laboratorijas ēkas renovācijā un viena siltumnīcas korpusa renovācijā, radot iespēju efektīvāk un lietderīgāk izmantot esošās telpas, modernizējot un radot darba specifikai un drošībai atbilstošas telpas Graudu kvalitātes un agroķīmijas laboratorijai un nākotnē izveidot plānotajai Graudaugu selekcijas laboratorijai. Lai arī ERAF līdzekļu piesaiste institūta infrastruktūras modernizācijai ir ļoti būtiska nozīme institūta stratēģisko mērķu sasniegšanā, šo projektu īstenošanā ir vēl daudz neskaidrību, īpaši jautājumos par līdzfinansējuma nodrošināšanu un finanšu līdzekļu apgrozībai nepieciešamo kredītu piesaistes iespējām. Valsts budžeta izdevumu samazināšanas apstākļos, jauni pasūtījumi pētījumiem praktiski netiek organizēti. Un praktiski pielietojamu lauksaimniecības pētījumu jomā ir iestājusies stagnācija.

Šobrīd vairāk kā 80% ar projektiem pētniecībai piesaistītos līdzekļu nodrošina ES fondu vai paša institūta saimnieciskās darbības rezultātā iegūtais finansējums. Tas no vienas puses saskan ar politisko uzstādījumu - izmantot iespējas piesaistīt pētniecībai dažādu Eiropas fondu finansējumu, tajā pat laikā praksē nākas saskarties arī ar dažādiem apgrūtinājumiem - gan līdzfinansējuma garantēšanā, gan piesaistīto līdzekļu izmantošanā. Bieži vien projektos noteikumos nav paredzēti projekta vadības un infrastruktūras uzturēšanas izdevumi, atrunājoties, ka šiem mērķiem jāizmanto institūta bāzes finansējumu. Tomēr faktiskie skaitļi rāda, ka institūtiem atvēlētais bāzes finansējums pa gadiem samazinās un tas ne vienmēr ir saistīts ar zinātniskās darbības kvalitātes pasliktināšanos, bet gan arī ar šiem mērķiem atvēlēto finansējuma apjomu no valsts budžetā. Tā kā institūta valdījumā ir deviņi nekustamie īpašumi un 205 ha valsts zemes, ik gadu būtu jāparedz vismaz 10-15 tūkst. Ls uzturēšanas vajadzībām, kas šajā finanšu situācijā ir pietiekami nopietna summa institūta budžetā. Lai arī institūta infrastruktūra pēdējos gados ir sakārtota pietiekami racionālai un efektīvai apsaimniekošanai un tās ikdienas uzturēšanas izmaksas nav lielas, šīs izmaksas pa gadiem aug (prognozējamie elektrības, degvielas cenas pieaugumi u.c.).

Līdz ar to, rēķinoties ar resursu izmaksu un nodokļu pieaugumu un rezervējot līdzekļus ES fondu projektu līdzfinansēšanai, diemžēl nākas secināt, ka finansiālā situācija institūtā arī 2011. gadā būs pietiekami saspringta un gada budžetu sastādot bija ļoti nopietni jāizvērtē visas vajadzības un iespējas, lai radītu vismazākos draudus iepriekšējo gadu iestrādņēm pētniecībā, infrastruktūras uzturēšanā un netiktu zaudēti kvalificēti zinātnieki un nozaru speciālisti. Šāda situācija nav labvēlīga radošam darbam nedz institūta kvalitatīvai izaugsmei. Bet tajā pat laikā, redzot augošo pieprasījumu pēc institūtā radītajām šķirņēm un to sēklām, speciālistu konsultācijām un tūristu pieplūduma, interesējoties gan par institūta darbību, gan iespējām uzzināt sen aizmirstas lietas, redzam, ka VSGSI ir un būs sava vieta sabiedrībā.

Gada pārskata apstiprināšanas datums: 2011.gada 28. janvāris, zinātniskās padomes sēdes protokols Nr.1 § 1

Direktore:

Dr.agr. Sanita Zute